

radi dobre pedagoške knjige in časopise *), posnemajte bolj izurjene učitelje, ter družite z znanostmi svoje djanske vaje.

Nam slovenskim učiteljem pa mora biti še posebno materni jezik globoko pri srcu. Premalo je še to, ljubi mladi učitelji, če se ne sramujete slovenskega jezika; morate ga tudi, kolikor je mogoče, krepko podpirati. Tega pa ne morete storiti, če z rodoljubjem ne družite tudi tega, da se domačega jezika vedno bolj učite in spoznavate, kako je mičen in sposoben za vse različne predmete. Slovenski jezik zanemarja le tisti, ki ga ne zná in ne vé, koliko je vreden.

In ravno to je krivo, da ima naš mili jezik še toliko nasprotnikov. Dobri učitelji pa so krepki branitelji njegovi. Ali je tedaj čudno, da naši nasprotniki tudi učitelje napadajo z različnim orožjem? Mi smo živo prepričani, da v ljudski šoli ne more drugi jezik biti učni jezik, kakor materni. Kdor drugače misli in modruje, je res slamnat pedagog, in ne zasluži, da bi se mu odgovarjalo. Taki so, post., Triesterčni dopisuni et comp. etc. — Slovenski učenci potrebujejo slovenskega nauka in tedaj slovenskih učiteljev, in sicer takih, ki slovenski jezik znajo ne samo za potrebo lomiti, temuč da ga tudi gramatikalno razumejo, govoré in pišejo. Tedaj ljubi pripravniki in mladi učitelji, vcepite si v srce pred vsem drugim pravo ljubezen do maternega jezika, in vidili bote, da bo potem ves vaš šolski poduk tečen in ven in ven na pravi podlagi.

Mil. Vigela.

Telesno kaznovanje.

(Dalje.)

Nekteri pa terdijo, da učenik, ki v šoli šibo rabi, vse ali saj nekoliko spoštovanja zgubi. Kar to zadene, je prvič treba pomisliti, da je učenik postavljen, da podučuje, ne pa, da kaznuje; spoštovanje mu gre ne zavoljo tepenja, ampak zavoljo učenja. Drugač bi bilo, ko bi ne bilo tako, — tedaj

*) Sprejmi, mili „Tovará“ serčno zahvalo za svoje prizadevanje. Zeló zeló smo Te potrebovali. Naj bi Ti tudi v naši deželici (Koroški) vsaki slovenski učitelj gostoljubno odperl vrata v svojo izbo!

narobe, t. j., da bi bil tisti učenik naj bolji, ki naj bolj tepe. Drugič pa, ko bi učenik zavoljo tega zgubil spoštovanje, ko s šibo kaznuje, bi tudi škodo terpel na svoji časti vselej, kolikorkrat bi moral kaznovati — bodi si že tako ali tako, — in na zadnje bi vso čast zgubil. Kaj je mar učenik tega kriv, ako nerodne, nevbogljive ali pa še celó hudobne otroke v šolo dobi? Ali mu sme vse jedno biti, če otroci kaj znajo, ali nič ne znajo, če se lepo vedejo, ali če se slabo in gerdo obnašajo. To bi bilo bolj gerdo zanj, kakor pa če nevbogljive otroke ukrotuje in po zasluženju kaznuje, ker učenikova čast ne izhaja tolikanj od pripomočkov, ktere mora rabiti, ko svojo dolžnost spolnuje, kakor pa ravno iz tega spolnovanja njegovih dolžnost; postavljen je pa zato, da podučuje, ne pa da kaznuje. Ako pa ne gre z lépo, more pa iti z gerdo.

Tretjič mislim, da še nobenemu ni merzelo, viditi očeta, kako je nevbogljivega sina strahoval, čeravno je šiba pela, da le oče pri tem ni bil strastin in togotin; jaz menim, da še nobenemu ni na misel prišlo, da bi takšnega očeta zavoljo tega manj spoštoval. Ali učenik bo pa zgubil čast, ako bo nevbogljivega in terdovratnega učenca nekoliko našeškal?

Vendar pa jaz nikakor ne mislim, da sme šiba večkrat peti, pa ne zavoljo tega, kakor da bi kterege osramotila ali mu čast kratila (oboje to ne velja), ampak zavoljo tega, ker jo je malokdaj treba, in ker se mora vse drugo zaporedoma poskušati, preden po šibo sezemo. Tudi bi popolnoma brez nje shajati mogli, ko bi smeli, kakor na gimnaziji, naj bolj nevbogljivim in zábitim otrokom vrata pokazati. Za dobre in slabe znamnja v zapisniku se pa otroci, pa tudi njihovi starši premalo zmenijo. Vse drugače je tedaj po višjih šolah, kjer se dijaki bolj bojé slabega klasa, kakor pa v ljudski šoli šibe.

Mislim pa, da učenik, ki po pameti vé šibo sukati, veliko manj zlega s tem v šoli napravi, kakor pa tisti, ki obudi pri otrocih hrepenenje po časti in hvali. Tedaj je šiba le za nevbogljive otroke. Da se le prepogosto ne rabi, ne škoduje nič, marveč veliko koristi. Napčno se zamore vsaka reč rabiti, tedaj tudi šiba. Kakor pri vseh šolskih rečeh, tako je tudi tukaj vse tako, kakoršen je učenik. Med tem ko v nekteri šoli le šiba kraljuje, se v drugi šoli le malokdaj rabi, pa vendar ta šola memo une ni kar nič slabēja. Zakaj neki? Mislim, da smo učniki v šoli vse premalo resnobni in doslednji, in od tod

pride, da je večkrat šibe potreba. Ker se pa le toliko zoper šibo piše in govori, postanejo nekteri vestni učitelji boječi, ter mislijo, da se pregreše, če kdaj za njo primejo. Vprašam pa tukaj le to: Ali ni bolj pametno otroku, če ni miren, nekoliko šibice pokusiti dati, kakor pa pustiti, da bi celo uro klečal? — Učitelji brez šibe že prve dni ne morejo ukrotiti divjih, razposajenih in lenih otrok; vpehani in otrudeni zapusté konec tedna šolo, ter Boga zahvaljujejo, da nastopi dan počitka. Vest jih ne more tolažiti, da bi novo vodilo, ktereга so bili se pri-jeli, boljše bilo; tako se zopet bojé prihodnjega tedna, ker bodo ravno kej takšnega mogli skušati. V tolažbo teh zapišem te verstice, ne pa, da bi kateri moje besede tergal iz konteksta in po svetu trobil, da je mladost po Slovenskem tako sirova, da se ne dá drugače, kakor pa s palico ukrotiti, učitelji pa tako malo olikani, da ne razumejo drugače podučevati, kakor pa s šibo i. t. d.

(Konec prih.)

Nauk v branji v srednjem in višjem razredu ljudskih šol.

(Dalje.)

Do zdaj smo govorili od težav, ki otroka zaderžujejo, da na zapopadek ne porajta, kakoršnih je treba iskati pri otroku samem. Prestopimo se zdaj na takšne, kakoršne so večkrat v reči sami. Tukaj razločujemo tvarino in obliko.

Tvarina sama po sebi se težko razumé, če:

1. ima kaj takšnega v sebi, kar si otrok po svoji navadi ne more poočitati;
2. če presega otročjo pamet;
3. če je nasproti temu, kakor si otrok reči domišlja.

Poglejmo vsako teh reči bolj na tanko. Nekatere vaje v branji popisujejo in govoré od reči, rastlin, žival, krajev, šeg in navad, kakoršnih otroci ne poznajo, in kar si tudi poočitati ne morejo. Take vaje ne bodo otrok mikale, ako se reč od ktere se bere, v podobi ne pokaže, ali pa kadar govorimo od ptujih šeg in navad, ako jih domačim ne primerjamo. Če se ne more otrokom branje poočitati, je bolje, da se nič ne govori.